

Ontwerp gezamenlijk
briefadvies

Wijziging energieprestatieregelgeving 2015

Wijziging Energiebesluit met diverse bepalingen inzake de energieprestatieregelgeving

Datum van goedkeuring Minaraad **3 september 2015**

Datum van goedkeuring SERV **7 september 2015**

Volgnummer **2015 | 018**

Coördinator + e-mailadres **Francis Noyen , francis.noyen@minaraad.be**

Co-auteur + e-mailadres **Mohamed Al Marchohi, mamarchohi@serv.be**

Mevrouw Annemie Turtelboom
Vlaams minister van Begroting,
Financiën en Energie
Koning Albert II-laan 19 bus 11
1210 Brussel

Datum **7 september 2015**

Uw referentie **/**

Onze referentie **01/L2/2015/467**

Betreft **Wijziging Energiebesluit met diverse bepalingen inzake de
energieprestatieregelgeving**

Mevrouw de minister,

De Minaraad en de SERV werden op 15 juli 2015 om advies gevraagd over wijzigingen aan de energieprestatieregelgeving¹. De adviestermijn bedroeg 60 kalenderdagen.

Het ontwerpbesluit bevat o.a.

- Een nieuw juridisch kader voor het inrekenen van systemen van externe warmtelevering.
- Voorstellen om de kwaliteit en controle op opleidingsinstellingen en verslaggevers te verbeteren.
- Een berekeningsmethode en E-peileis voor niet-residentiële gebouwen, zowel voor nieuwe gebouwen als voor ingrijpende renovaties.
- Een hele reeks verduidelijkingen, terminologische aanpassingen, rechtzettingen, verbeterpunten in de rekenmethodiek, versoepelingen in de gevallen dat de huidige regelgeving te streng is etc.

In het voorliggend advies formuleren de raden aanbevelingen bij de wijzigingen die het ontwerpbesluit nu voorstelt.

Het ontwerpbesluit bevat een groot aantal bepalingen die een stap voorwaarts betekenen in het energieprestatiebeleid. Voorbeelden hiervan zijn

¹ Voluit: Besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft aanpassingen aan diverse bepalingen inzake de energieprestatieregelgeving.

het verder uitwerken van de procedures m.b.t. opleidingsinstellingen en verslaggevers met het oog op kwaliteitsbewaking, het uitsluiten van uitzonderingen/vrijstellingen voor het E-peil bij ingrijpende renovaties etc.

Externe warmtelevering

De Raden vinden het positief dat een aantal juridische hindernissen voor de uitbouw van warmtenetprojecten aangepakt worden. De vooropgestelde regeling moet er voor zorgen dat de prestaties van externe warmtelevering ingerekend kan worden in het E-peil en in het aandeel hernieuwbare energie. Bovendien is er terecht aandacht voor het feit dat het uitbouwen van een nieuw warmtenet veelal gefaseerd verloopt.

De raden waarderen deze stap voorwaarts maar missen echter het bredere kader; nl. een beleidsvisie. Sedert 2011 pleiten de raden voor het uitwerken van een beleidsvisie inzake groene warmte en hebben zij in een advies² de kernelementen aangegeven waarmee rekening moet worden gehouden bij de opmaak van een actieplan groene warmte. Ook in het advies over groene warmte en diepe geothermie³ gingen de raden in op de noodzaak van een bredere context: *"zo moet er o.a. bekeken worden welke technologieën er zijn, wat hun economisch potentieel en hun leercurve is, welke voor- en nadelen ze hebben op het vlak van duurzaamheid, leveringszekerheid en systeemkosten, Verder gaat het o.a. om de vraag welke concrete bijdrage men verwacht van de voorgestelde regeling in het realiseren van de HE- en klimaatdoelstellingen, of de voorgestelde wijzigingen zullen volstaan om het potentieel dat aanwezig is daadwerkelijk aan te boren, welke steun daarvoor nu en in de toekomst nodig is (cf. leercurve), hoe de steun best wordt gefinancierd (cf. financieringsdiscussie), welke niet-financiële barrières moeten worden aangepakt, enz."*.

Eisen voor niet-residentiële gebouwen - nieuwbouw

In uitvoering van Richtlijn 2010/31/EU worden vanaf 2017 energieprestatie-eisen opgelegd voor niet-residentiële gebouwen. De eisen zijn afhankelijk van de functies die voorkomen in het gebouw. Voor de meeste functies wordt een E-peileis van 90 (introductionniveau) opgelegd. De nota aan de Vlaamse Regering geeft als onderbouwing voor de hoogte van de eis o.a. aan dat de E90 strenger is dan de E100 die in 2006 werd opgelegd aan scholen.

² <http://www.minaraad.be/adviezen/2011/ontwerpbesluit-groene-warmte-samen-met-serv/11-59-advies-groene-warmte.pdf/download>

http://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_ADV_20110930_groenewarmte_0.pdf

³ http://www.minaraad.be/adviezen/2015/steunregelingen-groene-warmte/15-013_geothermie_ADV.pdf/download

http://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_Minaraad_20150528_geothermie_ADV.pdf

De raden benadrukken vooreerst het belang van energiebesparing in de gebouwensector. De Europese Commissie becijferde in haar Low-carbon Economy Roadmap dat de gebouwensector zijn uitstoot moet reduceren met 53% tegen 2030 en met 91% tegen 2050 op Europees niveau, in vergelijking met 1990. De sector, waarvan de uitstoot in België tussen 1990 en 2009 nog met 6% toenam, zal dus grote inspanningen moeten leveren. Energiebesparing is ook een belangrijke pijler om de 20-20-20 doelstellingen te halen.

De raden zijn voorstander van een ambitieus energieprestatiebeleid voor gebouwen. Daarbij moet uitgegaan worden van het kostenoptimale eisenniveau voor niet-residentiële gebouwen.⁴ Een te laag eisenniveau is immers nadelig voor de bouwheer, evenals voor het energie- en milieubeleid. De studie omtrent de kostenoptimale eisenniveaus is echter nog in uitvoering. De eerste resultaten werden eind augustus 2015 verwacht, waarna er overleg met stakeholders is gepland. Het is voorzien dat de studie “kostenoptimum niet-residentiële gebouwen” begin oktober volledig is afgerond. Een grondige onderbouwing voor de voorgestelde E90 ontbreekt dus voorlopig maar is wellicht binnen de maand beschikbaar. Volgens de huidige wetgeving moeten schoolgebouwen, kantoren en kantoorgebouwen van publieke organisaties respectievelijk al aan E55 en E50 voldoen in 2016. Het huidige voorstel van E90 in 2017 voor gebouwen met logeerfuncties, gezondheidszorg etc. lijkt dan ook gebaseerd te zijn op een zeer voorzichtige schatting. De Raden benadrukken de noodzaak voor een grondige onderbouwing van het introductieniveau en vragen dat het E-peil pas wordt vastgelegd nadat de studie is afgerond of dat van zodra de studie voltooid is het introductieniveau wordt bijgesteld op basis van de resultaten van de studie. Een correct introductieniveau moet vermijden dat eigenaars tevreden zijn met het behalen van een E90 terwijl voor hun specifiek geval bijvoorbeeld een E70 het optimum is. De raden zijn ook vragende partij om het verstrengingspad tot 2021 op korte termijn vast te stellen. Het is immers belangrijk dat het beleid voorspelbaar is zodat de actoren gefundeerde keuzes kunnen maken. Het verstrengingspad zou gebaseerd moeten zijn op het in de tijd voortschrijdend economisch optimum. De raden wijzen er ook op dat het verstrengingspad ook compatibel moet zijn met de langetermijndoelstellingen.

⁴ In het advies over BEN-gebouwen stelden de raden: Bij de bepaling in de studie van het kostenoptimaal niveau in het Vlaamse Gewest wordt uitgegaan van het economisch optimum vanuit het standpunt van de bouwheer. De raden menen echter dat ook het economisch optimum vanuit de maatschappij berekend moeten worden. Omwille van maatschappelijke baten kan dit optimum resulteren in strengere eisen. Indien ervoor gekozen zou worden om de eisen af te stellen op het maatschappelijk optimum dan gaan de raden er van uit dat deze kloof gedicht wordt door een flankerend beleid, zodat de bouwheer gecompenseerd wordt.

Eisen voor niet-residentiële gebouwen – ingrijpende renovatie

Het huidige besluit voorziet E90 bij ingrijpende energetische renovatie van kantoor- en schoolgebouwen. Het voorliggende besluit handhaaft E90 voor de functies kantoor, onderwijs, gemeenschappelijke en technische ruimten. Voor de andere functies wordt voorgesteld om het eisenniveau op ongeveer 150% te leggen van het eisenniveau voor nieuwbouw, nl E130. De onderbouwing hiervoor is dat dit analoog is met het verschil tussen de huidige eis voor nieuwbouw bij kantoren, scholen en wonen (E60) en het eisenniveau voor ingrijpende energetische renovaties van die bestemmingen (E90).

Hoe belangrijk ook, het energiezuiniger maken van nieuwe gebouwen zal maar een beperkt effect hebben op het verlagen van de broeikasgasuitstoot. De echte uitdaging zit ergens anders, namelijk bij het aanzienlijk verbeteren van de energieprestatie van de bestaande gebouwde omgeving. De raden vinden het goed dat er eisen worden opgelegd voor de ingrijpende renovatie van niet-residentiële gebouwen. Gezien de lange renovatiecyclus van bestaande gebouwen is het evenwel belangrijk om bestaande gebouwen ingrijpend te renoveren indien renovatie de beste keuze is. Gebouwen die vandaag gerenoveerd worden, staan er nog in 2050 en moeten dan ook zo verregaand mogelijk gerenoveerd worden. Totaalrenovaties kunnen een “lock-in” van onvoldoende gerenoveerde gebouwen vermijden.

De raden hebben dan ook vragen bij de onderbouwing om het eisenniveau op 150% te leggen. De centrale vraag is of het eisenniveau aansluit bij het kostenoptimale niveau. Het voorstel laat uitschijnen dat E90 voor de ingrijpende energetische renovatie van kantoor- en schoolgebouwen kostenoptimaal is. Uit de nota “*tweejaarlijkse evaluatie energieprestatieregelgeving 2013*” blijkt echter dat dit niet het geval is⁵. Bovendien zijn de bouwpraktijken ondertussen verder geëvolueerd. De raden vragen dan ook een grondige onderbouwing van het voorgestelde eisenniveau. De raden vragen daarnaast dat bouwheren, architecten, verslaggevers, aannemers actief geïnformeerd worden over de noodzaak en opportuniteiten van doorgedreven renovatie. Daarnaast is het zeer belangrijk om ook een sterk stimulerend beleid te voeren voor verdergaande totaalrenovaties, dit alles gekaderd in een duidelijke langetermijnaanpak voor een volledige en diepgaande renovatie of sloop en herbouwprojecten van ons gebouwenpark te-

⁵ Het kostenoptimale niveau van een ingrijpende renovatie voor kantoren en scholen is, analoog aan de woongebouwen, sterk afhankelijk van de bestaande toestand van het betreffende gebouw. Voor het onderzochte kantoor bedraagt het kostenoptimale E-peil na renovatie E72 en voor de onderzochte school E 49. Ook hier is de bestaande toestand van de school in grote mate niet geïsoleerd, terwijl het bestaand kantoor al in beperkte mate geïsoleerd was.

gen 2050, in lijn met wat de Europese commissie vraagt (langetermijnrenovatiestrategie voor gebouwen).

Met de meeste hoogachting,

Iris Penninckx

Voorzitter Minaraad

Caroline Copers

Voorzitter SERV